

Nuorten mielenterveys- ja päihdeyksikkö / Nuorisoaseman perustaminen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023

PL 12.05.2022 § 59
835/06.00.00/2022

Valmistelija

Palvelupäällikkö, lasten ja nuorten palvelut, Jaana Iivonen, puh. 0440 555 471

Palvelujohtaja Maria Andersson, maria.andersson@porvoo.fi, puh. 040 510 9932, palvelujohtaja Hanna Kaunisto, hanna.kaunisto@sipoo.fi, puh. 050 469 8503

Mielenterveys- ja päihdehäiriöt aiheuttavat pääosan nuorten ja nuorten aikuisten terveyshaitoista. Ne ovat merkittävä syrjäytymisen ja pitkäaikaisen työkyvyttömyyden riskitekijä. Suuri osa mielenterveyden häiriöistä puhkeaa nuoruusiässä. Kolme neljästä elämänaikaisesta mielenterveyden häiriöstä puhkeaa ennen 25 vuoden ikää. Mielenterveyden häiriöiden yleisyydestä suomalaisnuorilla ei ole täsmällistä tietoa, mutta on arvioitu, että 20–25 prosentilla nuorista on jokin mielenterveyshäiriö.

Sosiaali- ja terveysministeriön kiireettömän hoidon kriteerit määrittävät lasten ja nuorten lievien ja keskivaikeiden mielenterveyshäiriöiden hoitamisen perustason tehtäväksi. Itä-Uusimaan kunnissa perustason nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat puutteellisia eikä tarpeeseen pystytä vastaamaan oikea-aikaisesti. Perustason riittämättömiä palveluja joudutaan paikkaamaan erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun palveluilla. Tämä on lisännyt erikoissairaanhoidon läheteiden määrää, lastensuojelun tarvetta ja samalla kustannuksia. Erikoissairaanhoidon ruuhkautunut ja palauttaa usein läheteet kuntaan perustasolla hoidettaviksi.

Tulevien hyvinvointialueiden tehtävänä on määritellä, miten lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdehäiriöiden tutkimus, hoito ja kuntoutus järjestetään perus- ja erityistasolla tulevaisuudessa.

Tilanteen kartoittamista ja mahdollisen yksikön valmistelua varten nimettiin moniammatillinen Itä-Uudenmaan edustajista koostuva työryhmä ajalle 1.9.2021–31.3.2022. Työryhmä selvitti palvelujen nykytilannetta ja alueen erityispiirteitä muun muassa kouluterveyskyselyn tulosten perustella. Selvityksessä otettiin huomioon myös lastensuojelun sijaishuollon sekä erikoissairaanhoidon määrät ja kustannukset. Työryhmä huomioi valmistelussaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen organisointimallia ja tulevaa palvelurakennetta.

Työryhmä esittää, että Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle perustetaan nuorten mielenterveys- ja päihdeyksikkö / Nuorisoasema alkaen 1.1.2023. Nuorisoaseman asiakkaana ovat 13–21 -vuotiaat keskivaikeasti mielenterveys- ja päihdeoireilevat nuoret sekä heidän perheensä.

Yksikön henkilöstömäärä on noin 12 työntekijää. Huomioiden kunnista siirtyvät resurssit, yksikön nettokustannukset ovat noin 720 000 euroa vuodessa. Lisäksi esitetty toiminta tulee mitä todennäköisimmin säästämään lastensuojelun ja erikoissairaanhoidon menoja sekä vähentämään inhimillistä kärsimystä oikea-aikaisen tuen ollessa saatavilla nuoren lähiympäristössä.

Selvitys nuorisoaseman perustamisesta on tehty Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen päätöksentekoa varten, missä otetaan huomioon yksikön toiminnan vaatimat resurssit ja toimitilat sekä päätetään valmistelun etenemisestä.

Liite ,

- Itä Uudenmaan nuorten mielenterveys- ja päihdeyksikkö / IU nuorisoasema. Työryhmän selvitys 3/2022

Esittelijä	Perusturvajohtaja Carita Schröder
Ehdotus	Perusturvalautakunta merkitsee asian tiedoksi.
Päätös	Merkittiin tiedoksi.